

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Government

Broj: 02-05-43790-4/19
Sarajevo, 19.12.2019. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/14 – Novi prečišćeni tekst, 37/14 – Ispravka), Vlada Kantona Sarajevo na **52.** sjednici održanoj **19.12.2019.** godine, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Prima se na znanje Informacija o unapređenju Programa obavezne imunizacije u Kantonu Sarajevo.
2. Informacija iz tačke 1. ovog Zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, informativno.

P R E M I J E R

Edin Forto

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo
2. Zamjenica predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo, gđa. Danijela Kristić
3. Skupština Kantona Sarajevo
4. Premijer Kantona Sarajevo
5. Ministarstvo zdravstva
6. Evidencija
7. A r h i v a

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: ssv@ssv.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070
Fax: + 387 (0) 33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo zdravstva

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство здравства

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Health

INFORMACIJA
O UNAPREĐENJU PROGRAMA OBAVEZNE IMUNIZACIJE U
KANTONU SARAJEVO

Sarajevo, novembar 2019. godine

web: <http://mz.ks.gov.ba>
e-mail: mz@mz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-104, Fax: + 387 (0) 33 562-243
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Uvod

Članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10 i 75/13) je utvrđeno da društvena briga za zdravlje na nivou kantona obuhvata mjere za obezbjeđenje i provođenje zdravstvene zaštite od interesa za građane na području kantona, a to je unapređenje zdravlja i prevencija bolesti na području kantona i provođenje mjera zaštite stanovništva od zaraznih bolesti u skladu sa propisima o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Obavezna imunizacija stanovništva protiv kojih zaraznih bolesti utvrđena je Zakonom o zaštiti stanovništva od zarznih bolesti (“Sl. novine FBiH” broj 29/05) i Naredbom o programu obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2019.godini („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/19). Obavezna imunizacija protiv određenih bolesti obavlja se kontinuirano, tokom cijele godine prema planu imunizacije, a u skladu sa Kalendarom imunizacije u 2019.godini, od rođenja pa do završnih razreda srednjih škola.

Obuhvat djece obaveznom imunizacijom u Kantonu Sarajevo je znatno niži od potrebnih vrijednosti za postizanje kolektivnog imuniteta, a to je 95% za cjepivo protiv morbila, rubeole i parotitisa, odnosno 90% za ostala cjepiva. Ove vrijednosti znak su pada kvaliteta kolektivnog imuniteta populacije protiv ovih bolesti i prijetnja za njihovim ponovnim javljanjem u epidemijском obliku, ali ne zbog nestašice vakcina, već zbog odbijanja roditelja da vakcinišu djecu, iako je imunizacija protiv morbila obavezna.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je imenovalo Komisiju za unapređenje Programa obavezne imunizacije u Kantonu Sarajevo u sastavu:

1. Prim.dr med.sci.Aida Pitić, specijalista epidemiolog, predsjednik komisije
2. dr Anisa Bajramović, specijalista epidemiolog, član
3. dr Alma Kadić, specijalista epidemiolog, član
4. Prim. dr med.sci. Lutvo Sporišević, specijalista pedijatar, član
5. Prim.dr. med.sci Enes Šaćić,specijalista epidemiolog, član
6. Prim.dr Edma Salihbegović-Hadžić, specijalista školske medicine, član
7. Prim.mr.med.sci Amela Kečo, specijalista porodične medicine, član
8. dr Aida Džinović, sanitarni inspektor,član

sa zadatkom da rade na poboljšanju procesa vakcinacije i povećanja procenta djece obuhvaćene obaveznim imunizacijama.

Vakcinacija protiv morbila

Morbili (krzamak, ospice, male boginje) su akutno infektivno, virusno veoma kontagiozno oboljenje iz grupe osipnih groznica. U kontaktu sa zaraženom osobom oko 90% osoba koje nisu imune će oboliti, a u kliničkoj slici dominiraju ospa, povišena temperatura, kašalj, konjunktivitis, Koplikove mrlje. Inkubacija je najčešće od 10–12 dana, najduža 21 dan, a kataralni ili prodromalni stadij bolesti traje 3 - 4 dana, dok osipni ili egzantemski stadij počinje četvrtog ili petog dana bolesti. Komplikacije morbila su: bronhitis i pneumonia, upala srednjeg uha i druge gnojne infekcije, miokarditis, encefalitis, subakutni sklerozirajući panencefalitis. Smrt zbog komplikacija nastupa u omjeru 1/5000 oboljelih.

Vakcinacija predstavlja jedinu efektivnu mjeru u borbi protiv morbila, a prema Programu imunizacije u FBiH predviđene su dvije doze vakcine protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP) u dobi djeteta sa navršениh 12 mjeseci i u šestoj godini. Morbili se mogu potpuno prevenirati sa dvije doze vakcine (efikasnost 98%) uz postizanje doživotnog imuniteta. Prema preporukama

Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) potrebno je postići obuhvat imunizacije od 95% da bi se postigao kolektivni imunitet, a vakcinacija djece protiv morbila je ključna javno-zdravstvena strategija u borbi protiv ove bolesti.

Epidemija morbila u Kantonu Sarajevo u 2019. godini se uklapa u sliku kretanja morbila u zemljama u okruženju, u Evropskom regionu, kao i globalno i posljedica je nedovoljnog vakcinalnog obuhvata djece (ispod 70%), što je rezultiralo velikim rezervoarom osjetljivih osoba.

U periodu od 18.01.-07.10.2019.godine Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod) zaprimio je ukupno 868 prijava lica oboljelih od morbila, a najviše oboljelih je prijavljeno iz dobne skupine 2-3 godine (318), dobne skupine 1-2 godine (118), zatim slijedi dobna skupina 8-14 godina (102).

Od ukupnog broja prijavljenih oboljelih lica, 801 oboljeli nije bio vakcinisan vakcinom protiv morbila, što čini više od 92%. Ono što je upozoravajuće je skoro 10% oboljelih u dobi ispod jedne godine života, što govori u prilog nevakcinisanih majki, odnosno novorođena djeca nisu dobila pasivni imunitet od vakcinisanih majki. Epidemija morbila je odjavljena na prijedlog Zavoda, obzirom da je prema zakonskoj regulativi, ispoštovan period od dvije maksimalne inkubacije od posljednjeg prijavljenog slučaja

Poduzete aktivnosti na povećanju imunizacije

Ministarstvo zdravstva, Zavod i JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Dom zdravlja), zajedno sa Sanitarnom inspekcijom su aktivno radili na povećanju procenta vakcinacije. Zavod od početka godine provodi intenzivne aktivnosti u smislu pojačanog nadzora nad pojavom morbila, iz svoje nadležnosti, a u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službene novine FBiH“, broj 29/05). Takođe obavlja svakodnevnu komunikaciju i koordinaciju sa Domom zdravlja, posebno sa Službama pedijatrije i školske medicine koji provode obaveznu imunizaciju djece, te sa higijensko - epidemiološkom službom koja distribuira vakcine i koordinira rad svih dispanzera u oblasti imunizacije, a sve u cilju zajedničkog djelovanja na povećanju obuhvata djece obaveznom imunizacijom. Vakcinacija djece se obavlja u Domu zdravlja na 20 (dvadeset) vakcinalnih punktova (Predškolski i Školski dispanzer), te u 2 porodilišta: KCUS i Opća bolnica “Prim. dr Abdulah Nakaš”.

U januaru ove godine aplicirano je 385 doza MRP vakcine za planirane obje dobne skupine djece, u februaru 630 doza, u martu 3.691 doza. Do 30.06. 2019.godine ukupan broj vakcinisanih je 7.756. Obuhvat za MRP 1 dozu u prvih pet mjeseci 2019.godine, kada je rađena intenzivna imunizacija za ciljnu skupinu, je iznosio 94% i tri puta je veći od plana za 2019.godinu. Obuhvat za MRP 2 dozu u prvih pet mjeseci je iznosio 91.3 % i dva puta je veći od plana za 2019.godinu. U 2019. godini se prvi put planira imunizacija za svu djecu koja pripadaju istoj dobnoj skupini u svakoj općini. Obavještavaju se vakcinalni punktovi, Zavod i higijensko epidemiološka služba Doma zdravlja, da se izvrši revizija svih vakcinalnih kartona na lokalitetima svih domova zdravlja. Upućuju se pozivi putem sredstava informisanja svim roditeljima da dovedu djecu na propuštene vakcine, započinje imunizacija djece iz migrantske populacije sa vakcinama iz federalnih zaliha te dijele promotivni materijali koje je izradio Zavod.

Nadzor nad provedbom mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti vrše sanitarni inspektori koji postupaju kao prvostepeni organ. U provedbi nadzora sanitarni inspektori ovlašteni su narediti da se preduzmu i posebne mjere zaštite stanovništva od zaraznih bolesti u koju spada i imunizacija, imunoprofilaksa i hemoprofilaksa, te ostale mjere za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti.

U izvještajnom periodu Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo je ukupno zaprimila 894 potvrde o nekompletnom vakcinalnom statusu djece čiji roditelji odbijaju vakcinaciju, a najveći broj potvrda dostavljen je od Doma zdravlja - OJ Novi Grad.

Na osnovu dobijenih potvrda iz domova zdravlja inspektori su po službenoj dužnosti dostavili pozive roditeljima/starateljima da se izjasne o razlozima nepoštivanja zakonske obaveze vakcinisanja djece.

Pozivu se odazvalo 742 roditelja (152 nisu na navedenim adresama, te nisu ni zaprimili pozive) od kojih je 558 odbilo vakcinisati djecu i izjasnilo se da su protiv vakcinacije, te je za propuštanje ove zakonske obaveze izdato 558 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 55.800,00 KM.

Od navedenog broja, 184 roditelja su se izjasnila da će vakcinisati dijete u dodatno odobrenom roku, što inspektori prate po službenoj dužnosti. Za 31 dijete su dostavljene potvrde o izvršenoj vakcinaciji.

Provedene promotivne aktivnosti

Javnost se tokom godine kontinuirano informisala o epidemiji morbila i važnosti obavezne vakcinacije. Organizira se zajednička press konferencija dana 16.03.2019.godine Ministarstva zdravstva, Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade KS i Zavoda, na kojoj se pozivaju roditelji na vakcinisanje djece.

Na Web stranici Zavoda svakog petka u 16.00 sati se objavljuje prikaz kretanja oboljelih od morbila, te se svakodnevno odgovora na upite roditelja i staratelja djece o MRP vakcinaciju.

Na Web stranici Doma zdravlja postoji mogućnost postavljanja pitanja specijalisti pedijatru o vakcinaciji, Kalendaru obavezne imunizacije, savjeti, intervjui, kao i mnogi drugi sadržaji edukativnog karaktera koji se odnose na vakcine i imunizaciju. U toku godine se održavaju simpozijumi, okrugli stolovi, medijska promocija koji su od značaja za imunizaciju, a koji se održavaju zahvaljujući inicijativi i prijedlozima od strane Doma zdravlja. Na svim lokalitetima Doma zdravlja obavlja se svakodnevno savjetovanje roditelja/staratelja o značaju prevencije oboljevanja od morbila i svih ostalih vakcinopreventabilnih bolesti.

Redovito obraćanje medijima uposlenika Zavoda -RJ za epidemiologiju sa informacijama o morbilima - 50 obraćanja u medijima: TV emisije, dnevници, radio emisije, pisani mediji, portali.

Pripremljeni promotivni letci i brošure za vrtiće i škole sa osnovnim informacijama o oboljenju i potrebi vakcinisanja.

U saradnji sa UNICEF-om podrška u štampnju materijala za promociju vakcinacije, uspostava Info pulta za vakcinopreventabilne bolesti u svim općinskim domovima zdravlja i priprema vakcinalnih kartona za novorođenu djecu u Kantonu Sarajevo.

Preporuke za unapređenje vakcinacije

- Uspostavljanje Vakcinalnih punktova u skladu sa Naredbom o izmjenama i dopunama Naredbe o Standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 58/18) gdje je utvrđeno da je u okviru zdravstvene zaštite za predškolsku djecu obavezno u svakom kantonu organizovati rad najmanje jednog tima za imunizaciju na 100 000 stanovnika pri čemu bi se pedijatar angažovao samo za imunizaciju.

- Unapređenje informacionog sistema Doma zdravlja u skladu sa Kalendarom imunizacije djece, prema aktuelnoj Naredbi o imunizaciji kako bi podaci o vakcinaciji, broju, obuhvatu i strukturi mogli biti analizirani (sada to nije moguće jer nema informatizacijskog softvera koji bi to podržao na nivou Doma zdravlja, čiji je vlasnik Zavod zdravstvenog osiguranja KS, a na osnovu kojih bi se utvrdio obuhvat imunizacijom pojedinačnim dozama vakcina ukupnog broja djece koja podliježu imunizaciji, pravile analize i planirale dalje aktivnosti promocije vakcinacije.
- Obezbjediti dokumentaciju na nivou primarne zdravstvene zaštite Doma zdravlja za evidentiranje imunizacije svakom djetetu, što je predviđeno Pravilnikom o načinu provedbe obavezne imunizacije, imunoprofilakse i hemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te osobama koje se podvrgavaju toj obavezi “Službene novine FBiH”, broj 22/19), obzirom da su već aktuelne elektronske zdravstvene knjižice u koje se ne mogu unijeti podaci o provedenim imunizacijama, jer je zakonodavac predvidio izgled “Iskaznica imunizacije” ali se to ne primjenjuje u Kantonu Sarajevo (ostale vakcine i predviđene doze iz Naredbe o imunizaciji treba uvrstiti u aktualni kalendar, ubaciti rubriku za odbijanje vakcina).
- Postojeća Uvjerenja o izvršenom sistematskom pregledu, a prije upisa djeteta u vrtić i prvi razred osnovne škole, treba znatno modificirati i dopuniti uvažavajući potrebe iz prakse, tako npr. preporuka je da se umjesto “Uvjerenje” koristi “Potvrda” sa izmjenama koje, po preporuci pedijataru, treba uvesti.